

SKAKPOSTEN

Mere Stegt lever - og et meget instruktivt slutspil

Jeg havde ikke forestillet mig, at jeg kun to dage efter at have udsendt to skakposter om Stegt Lever angrebet skulle få lejlighed til selv at spille det i DWSU. Det var ikke desto mindre hvad der skete, da Henrik kastede handsken med 5...Nxd5!? i Rådvas i tirsdags. Og hvad andet kunne jeg gøre end at samle handsken op og modtage udfordringen? Altså: Springerofferet 6.Nxf7 – Stegt lever!

Vi fulgte, forbløffende nok, slavisk Chris-Mic fra 1999 ind til jeg afveg med 10.d4! Og vi fulgte Shirov-Sulskis, 2014, ind til Henrik afveg med 8...Nce7. For mere deltaljerede kommentarer til åbningstrækene frem til da henvises derfor til SKAKPOSTENS to tidligere udgivelser, begge udsendt i søndags.

Midtspillet efter 10.d4 og alle dets rædsomme forviklinger kunne godt have fyldt en hel artikel eller mere, men jeg har valgt i stedet at fokusere mest på slutspillet. Det rummede nogle fine nuancer, som kan være gode at kende, hvis man en dag får brug for at trække et remisvåben. Eller gerne vil vide, hvordan man undgår at modspilleren gør det. Der tilbydes ligefrem et par vigtige HUSKEREGLER.

Chris-Henrik, Rådvas 23.sep 2014

1.e4 e5 2.Nf3 Nc6 3.Bc4 Nf6 Two-knighteren, optakten til leveren.

DIAGRAM 1

4.Ng5 Truer f7 d5 Blokerer løberen 5.exd5 Nak Nxd5 Nak. Og nu...

DIAGRAM 2

6.Nxf7!? Springerofferet, der definerer den Stegte Lever (6.d4 er "Lolli-angrebet", se særnummeret om Chris-Mic 1999).

6...Kxf7 7.Qf3+ Ke6! Kongen midt ud på brættet!

8.Nc3 En vigtig skillevej er nået:

DIAGRAM 3

8...Nce7 Det samme spillede Mic, som blev mester med det hiv i DWSU-finalen i 1999. Rybka og SKAKPOSTEN sværger dog mest til 8...Ncb4 som i Shirov-Sulskis 2014.

9.0-0!? Hvad nytter det at udgive to særnumre to dage før kampen, når man ikke engang selv kan huske, hvad der står, når det gælder? SKAKPOSTEN anbefalede her Polerios hiv fra 1610: 9.d4! 9.0-0 er dog ikke noget ringe træk. 9...c6

DIAGRAM 4

10.d4! 10.b3?! var mit hiv mod Mic. Det er for blødt.

Varianterne herfra og den næste halve snes træk frem er langhårede, indviklede og med garanti

svære at huske. Jeg afstår som nævnt fra dybe analyser af det her, for i stedet at give plads til nogle slutspilsstudier. Om stillingen nu vil jeg nøjes med at sige, at hvid jo stadig er en offi nede og derfor bør holde dampen oppe!

Generelt er den stegte lever et fint valg, hvis man kan lide komplikationer tidligt i spillet og regner med at kunne kombinere nogenlunde lige så godt eller lige så skidt som sin modspiller (og er parat til som hvid at ofre en springer i træk 6 og som sort at plante sin konge midt på brættet i træk 7!). Begge parter har gode gevinstchancer i skarpt og ofte kaotisk spil.

Hvis man vil forberede sig, kan man sikkert med fordel se lidt på SKAKPOSTENS partier og samtidig lege lidt med stillingerne selv, gerne med en computer på side-linjen. Og ellers bare prøve lykken. Samtidig skal man huske, at begge parter har mange gode alternativer i Twoknighteren, jf. også mange tidligere artikler i SKAKPOSTEN.

10...Kd6 11.dxe5+ Nok lidt for blødt. **11.Bg5!** med lille Hvid fordel iflg. Rybka. **11...Kc7 12.Rd1 Be6 13.Ne4 Ng6 14.Ng5 Qd7 15.Bb3?**

DIAGRAM 5

15...Re8? **15...Bg4!** havde været grim. Det havde tvunget Hvid til også at give en kvali (dvs. netto et tårn for to bønder), og bedst med

16.Rxd5 cxd5 17.Qc3+ og uklart spil. Rybka finder her, lidt overraskende, at **17...Kb8!?** ville være Sorts bedste svar (1,2 bondes fordel til sort på Rybka-skalaen), mens andre træk giver under 1 bondes fordel til Sort. Men altså stadigvæk: Et tårn for to bønder...! Godt jeg slap for den.

16.h3 Nxe5 17.Bf4 Bd6 18.Bxe5 Bxe5 19.c4 Rhf8! 20.Nxe6+ Qxe6 21.cxd5 cxd5 22.Qxd5 Qxd5 23.Bxd5 Rd8 24.Rac1+ Kb8 25.g4 Rf6 26.b3 Rfd6 27.Bf3 Rxd1+ 28.Bxd1

Jeg slog med løberen i stedet for tårnet for at undgå et remisagtigt slutspil med uligefarvede løbere. Der havnede vi kort efter alligevel:

28...Rd2 29.a4 Bd4 30.Kg2 Rxf2+ 31.Kg3 Rf1 32.Rb1 a6 33.Bc2 Rxb1 34.Bxb1 h6 35.Kf4 Kc7 36.Ke4 Bf6 37.Kd5

Vi har nu slutspillet med uligefarvede løbere og det er utvivlsomt stendødt remis med bedste spil fra begge parter. Det er det også ofte, selv hvis den ene part er en bonde eller to bagud. Det kræver dog, at der spilles uden "cracks" ...

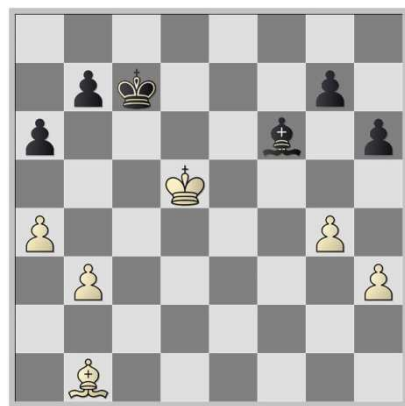

DIAGRAM 6

37...b5?

Et lille, men ikke afgørende crack. Hvid slår b-bonden med a-bonden og vinder den næste med kongen, hvis Sort slår tilbage.

38.axb5 Haps axb5 Haps 39.Kc5 Kd7 40.Kxb5 Haps - og dermed en plusbonde til Hvid, en fribonde.

41...Ke6 Sort sætter kurs mod Hvids fløj bønder, for at nakke dem med kongen, mens løberen kan tage sig af fribonden. Hvis dette lykkes, er der mindst en remis i hus til Sort. Det viser sig at blive en fatal strategi. Alternativt kunne Sort have plantet sin konge på b8, ladet bønderne stå, og kørt frem og tilbage med sin løber i diagonalen a1-f6. Jeg kan ikke lige se, hvad Hvid ville have kunnet stille op mod det remisvåben.

41.b4 Ke5 42.Kc6 Kf4 43.b5 Bd4 44.b6 Nu har Sort et vigtigt valg:

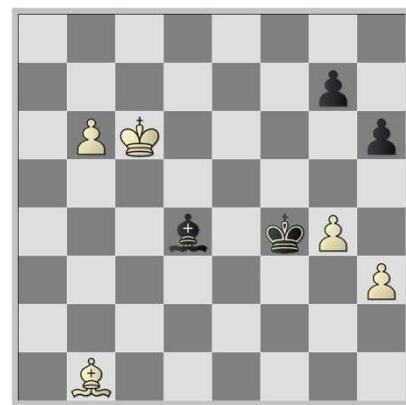

DIAGRAM 7

44...Bxb6?? Her taber Sort spillet. Der er nemlig et crack i planen om at nakke g- og h-bønderne, jf. nedenfor. Sort kunne alternativt cool være gået videre med kongen, da b-bonden stadig kan stoppes på b8 af løberen. Og hvis Sort havde satset på det, så ville Sort vinde tid (kongen til g3), mens Hvid ville tabe tid (kongen til c8 i to træk for at kunne slå igen på b8). Disse tempi ville i alt betyde, at Sort i den situation bedre ville kunne tillade sig at ofre løberen for fribonden. Om det også kunne holde remis i sidste ende, tør jeg ikke sige med sikkerhed, men mit maskineri peger i den retning. I partiet stiller det sig anderledes:

45.Kxb6 Kg3 og nu....

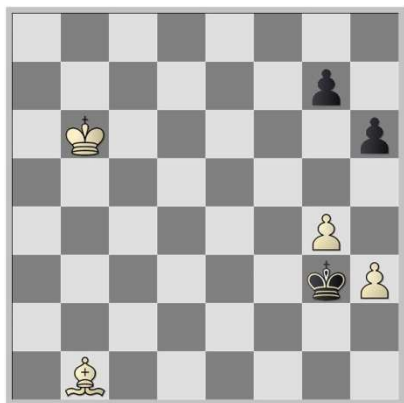
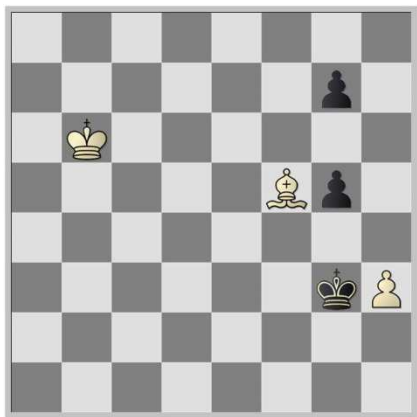

DIAGRAM 8

46.g5!! Pointen. Hvis i stedet 46.Bf5?, så vinder Sort begge hvide bønder og holder remis med 47...Kxh3 fulgt af 48...Kh4, 49...h5 og haps på Hvids sidste bonde. Ej heller 46.Bg6 Kxh3 47.Bh5 dur pga 47...g6! og remis.

Efter teksttrækket må Sort vælge, hvilken hvid bonde han vil nakke. Han kan ikke nakke begge. Sort vælger **46...hxg5** Det giver Sort en dobbeltbonde, der taber. Alternativet 46...Kxh3 47.g6! tabte også. Det vender vi tilbage til. **47.Bf5!**

Hvid dækker nu h-bonden og lever ingen mulighed for Sort for at tvangsafbytte den. Rykker Sort fx frem med sin bonde til g4, så slår Hvid bare med h-bonden dækket af løberen. Nalimovs slutspilbase viser, at Hvid nu har mat i 28. Der er heldigvis ingen grund til at følge den variant. Hvids vinderstrategi er enkel:

1. Hvids løber bliver i diagonalen c8-g4 og dækker h-bonden, og stopper samtidig sorte g-bønder.

2. Hvid går med kongen og nakker de sorte bønder bagfra.

3. Hvid fører sin h-bonde i mål støttet af kongen og løberen.

Der er et muligt crack i den plan, som Hvid bør kende for ikke at ende op med en lang næse. Det kan overvindes, hvis man ser lyset. Det gør Rybka ikke. Vi kommer til det om lidt.

47...g6 48.Bg4 Kf4 49.Kc6 Ke5 50.Kd7 Kf6 51.Kd6 Kf7 52.Kd7 Kf6 53.Ke8 Kg7 54.Ke7 Kg8 55.Kf6 Kh7 56.Kf7 Kh6 57.Be6 Kh7 58.Bd7

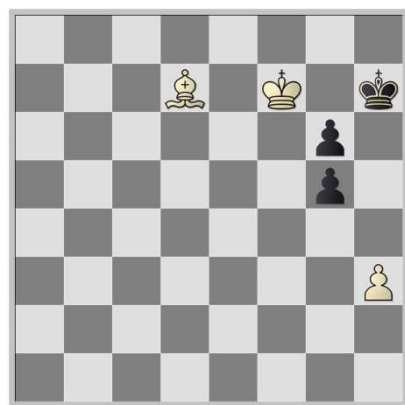
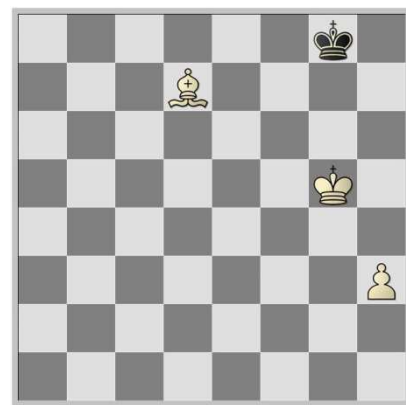

DIAGRAM 10

Sort har nu et vigtigt valg: Krybe op langs h-linjen med Kh6 (og blive presset længere op af Hvid efter Kg8 fulgt af Kg7) eller straks søge ned i hjørnet med Kh8?

58...Kh6 Sort valgte instinktivt det første. Men efter **59.Kg8 Kh5 60.Kg7 Kh4 61.Kxg6** stod det klart, at også den anden bonde hurtigt ville falde og så opgav Sort.

Lad os i stedet se på, hvad der kunne ske, hvis Sort havde spillet 58...Kh8 og Hvid havde nakket de to g-bønder med kongen, dvs. 58...Kh8 59.Kxg6 Kg8 60.Kxg5:

ANALYSEDIAGRAM 1

Denne stilling ser elementær ud. Rybka blinker ikke et sekund. Den siger Hvid fordel på 6 bønder. Det skal man ikke lade sig narre af. For der er et crack i stillingen. Og Rybka ser ikke lyset. Det gør SKAKPOSTEN. Sandheden er, at stillingen er STENDØD REMIS. Vi er fremme ved den første huskeregel:

HUSKEREGEL 1

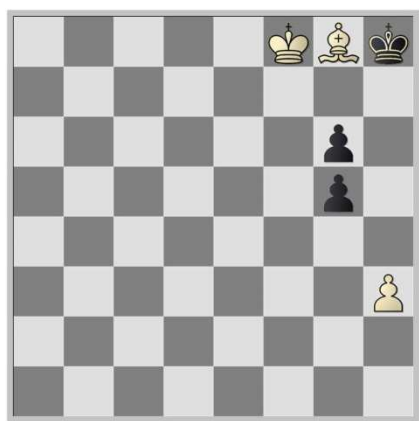
En randbonde og løber i forkert farve kan ikke vinde, hvis den forsvarende konge kontrollerer forvandlingsfeltet.

”Løber i forkert farve” betyder, at løberen ikke kontrollerer forvandlingsfeltet. Havde Hvid fx haft en sortfeltet løber i stedet for en hvidfeltet i ANALYSEDIAGRAM 1, så havde hvid haft en elementær gevinst. Med løber i forkert farve er der imidlertid ingen mulighed for gevinst. Sort rykker bare sin konge frem og tilbage mellem h8 og g8 i et væk. Det eneste, der kan forhindre det, er, hvis Hvid sætter Sort pat i hjørnet. Dvs. remis.

HVA SÅ? Kunne Sort så have holdt remis ved at spille 58...Kh8 i stedet for 58...Kh6?

Ja, næsten, men nej! For Hvid ville så kunne nagle sorts konge midler-

tidigt til h8, fx med 59.Kf8 Kh7
60.Be6 Kh8 61.Bg8:

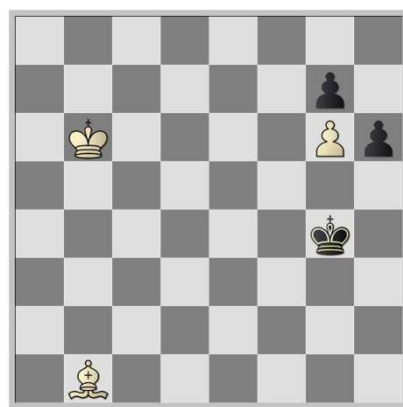

ANALYSEDIAGRAM 2

Her ville Sorts konge være pat, hvis den var alene, men ikke når der er en g-bonde at rykke frem. Med sort i trækket vinder Hvid efter 61...g4 62.hxg4 g5 63.Be6! Det frigør kongen igen, hvorefter Hvid kan møve sig ind og nakke Sorts bonde på g5 og til slut vinde med sin egen plusbonde (som nu er blevet en g-bonde, hvorved Hvid undgår randbonde-remisen i huskeregel 1).

BEMÆRK, at denne strategi kun virker, hvis sort har to g-bønder. Havde han kun haft én, ville hvid godt kunne nagle sorts konge til h8 og tvinge g-bonden frem og slå den med h-bonden. Men det hele kun forgæves, fordi sorts konge så alligevel ville være pat i samme sekund hvid slår sorts g-bonde. Det betyder også, at det ville have været en fejl, hvis Hvid på Sorts 58...Kh8!? i DIAGRAM 10 havde fulgt Rybkas råd og spillet 59.Kxg6? Det sætter gevinsten overstyr og sikrer Sort remisen!

Lad os nu hoppe tilbage og se, hvad der kunne være sket, hvis Sort i stedet for 46...hxg5 havde valgt 46...Kxh3 og spillet var fortsat 47.g6! (eneste hiv) 47...Kg4:

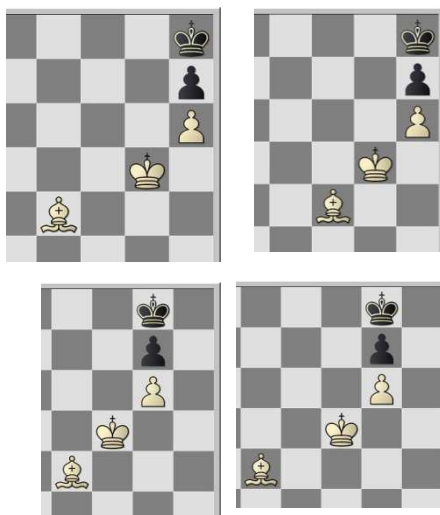
ANALYSEDIAGRAM 3

En vigtig ledetråd i den situation ville være den næste huskeregel:

HUSKEREGEL 2

Et "fort" med en konge på baglinjen bag sin egen fløjbonde, foran modspillerens fløjbonde, holder remis, selv hvis modspilleren også har en løber – uanset farve.

Reglen er illustreret i nedenstående diagramudsnit. De er alle remis – uanset hvem der trækker.

FORT KNOX – Sort holder remis!

Reglen gælder fløj-bønder, dvs. linje a, b, g og h. Sort skal bare holde sig så tæt til sin bonde og baglinjen som muligt – så holder han nemt remis. Og hvis hvid bytter sin løber for sorts bonde

(hvor dette er muligt), så kan bondeslutspillet ikke vindes.

Sort kunne derfor i ANALYSEDIAGRAM 3 have overvejet at blæse på h-bonden og straks søge mod g8 med kongen. Ville dette lykkes, så ville remisen være sikret. Desværre ville Hvid i diagrammet kunne hindre dette ved at gå mod g8 med sin egen konge. Men havde Sorts konge været tættere på baglinjen (fx stået på f6), så ville det være en nem vej til remis.

Sort ville også kunne spekulere i andre remisstrategier. Sort kunne fx gøre sig klar til at nappe på g6 med kongen fra g5, løbe med h-bonden og i samme øjeblik hvid stopper h-bonden med løberen (og slipper dækningen af g6), så haps g6 og remis. Desværre for Sort ville Hvid dog kunne nå hen og dække g6 med egen konge fra f7 og dernæst nappe h-bonden med løberen før Sort kunne nå at gennemføre sin mission (Hvid skulle bruge 6 træk på sin mission, Sort 7 på sin). Sort ville i stedet først kunne gå helt til f6 med sin konge og spærrer Hvids adgang til f7. I så fald ville Hvid skulle gå helt over til h7 for at dække g6 med sin konge. Så ville Hvids mission tage 8 træk, og det samme ville Sorts. Da hvid ville være i trækket, ville Hvid lige akkurat nå det og derfor vinde alligevel. Havde sort derimod været i trækket i ANALYSEDIAGRAM 3 – så havde remisen været i hus.

Summa summarum:

DEN STEGTE LEVER LEVER!

SLUTSPIL ER FEDE, OG LUMSKE - the crack is where the light gets in.

HUSK HUSKEREGLERNE - de kan være mange halve point værd. *clj*